
Gustave de Molinari'yi Anmak*

Gary Galles

3 Mart iktisatçı ve filozof Gustav de Molinari'nin doğumunun 185. yıl dönümüdür. BU hatırlanmaya değer bir tarihtir; zira, David Hart'a göre " O, 19. Asrın ikinci yarısında Fransa'da klasik liberalizmin laissez-faire ekolünün lider temsilcisiydi."

Wikipedia'nın belirttiği gibi, "Molinari, bütün hayatı boyunca, barışı, ifade hürriyetini, teşkilatlanma özgürlüğünü ve bütün biçimleriyle hürriyeti savundu ve köleliğe ve kolonyalizme, merkantilizme, korumacılığa, ekonomik müdahaleciğe, sanat ve eğitimin devlet tarafından kontrolüne ve özgürlük üzerinde bütün sınırlamalara mahalefet etti."

Molinari, 1840'larda Paris'e taşınca Fransa'daki laissez-faire ekolünde aktif biri haline geldi, ki bu ekolün mihenk taşları özel mülkiyet ve sınırlanmamış piyasalardır yani özgürlüktü. Joseph Stromberg bu ekolün mensuplarının konumlarını şöyle resmetti: "Devletin piyasa sürecini vergileme, müdahaleler, savaş, yeniden dağıtım özel imtiyazların yaratılması ve benzeri yollarla sınırlama gücü üzerindeki gerçek sınırlamalarla birleşmiş ekonomik özgürlük."

Dahası, "Bu iktisatçılar radikal okulunda Molinari en radikal kişi olarak tenayüz etti. O, devletin yerinin, gerçekte, güvenlik ve koruma sağlayan rekabet içindeki firmalar ve birimler tarafından alınabileceğini savunan ilk yazardı." Molinari şunu gördü: Her zaman bilindiği – insanların doğal haklarının istismarcısı- şekliyle devletin yeri, hayat, özgürlük ve mülkiyeti emniyete almaktan başka işi (mondate) olmayan bir acente (agency) tarafından alınabilirdi ve bunun olmasıyla birlikte devletin her

---

*www.mises.org/fullstory.aspx*Id=1758

yerde bulunan beceriksiz müdahaleleri de ortadan kaybolacaktı. Molinari'nin rolü öyle bir roldü ki, Bastiat, 1850'de, ölüm döşeğinde, onu halefi olarak tasvir etti.

Bu halef seçişin isabetliliği Molinari'nin 1849'da Fransa'nın 1848 devriminin ardından yaptığı iki kuvvetli özgürlük müdafaasıyla teyit edildi (ki bunlar Molinari'nin ana yurdu Belçika'dan III.Napolyon tarafından sürgüne gönderilmesine yol açtı): Les Soirees de la rue Sainte-Lazare adlı kitabı ve Journal des Economistes dergisinde yayınlanan "De la Production dela Securite" (güvenlik üretimi). Rathbard şöyle yazdı: "Ateşli bir bireyci olarak, Molinari, tezini, serbest piyasa ekonomisi –laissez faire ekonomisi (economics) üzerine dayandırdı ve mantıksal olarak şu soruyu sormak için ilerledi: Serbest piyasa diğer bütün mal ve hizmetleri temin edebiliyorsa, savunma (koruma- protection) hizmetini niçin temin edemesin?"

Molinari, müteakiben, pek çok sahada, devlet zorlamasına karşı aktif bir muhalefete öncülük etti, bu belki en bilinen şekliyle The Society of Tomorrow'da noktalandı, 50 yıl sonra Molinari'nin ana konumu değişmemişti (aşağıdaki referanslara bakın).

Molinari egemenlik üzerinde yoğunlaştı. Devlet egemenliğinin problemlerini gördü ve devlet egemenliğinin yerinin her bireyin kendisi üzerindeki özel mülkiyetine dayanan bireysel egemenlik tarafından alınması gerektiğini ifade etti. Ve, o, bir hürriyet dünyasının insanlar için nasıl özgürleştirici olduğunu gördü. Bu görüşün bazı parçalarına yeniden bakmakta yarar var.

Devlet Egemenliği Problemi

"... Devlet bireysel hayat ve mülkiyet üzerindeki sınırsız gücünü, dayandığı sınıfların yararına olacak şekilde istismar etti..."

"... Devletlerin bireyin hayatı ve mülkiyeti üzerindeki egemen gücü, gerçekte, militarizmin, siyasasını ve korumanın yegâne menşei ve kaynağıdır... bu 'devletin' in ilgası toplumun en acil ihtiyacıdır."

"... İktidara ulaşan insanlar, hiç durmadan, Devletin fonksiyonlarını genişletmeye zorlandı. Her daim... kendi iktidarlarının muhafazasıyla meşgul, dahası, çok sayıda gayri mütecanis fonksiyonlarla donanmış modern devletler vazifelerini zor icra edebilirler. Bu, onların ilk görevinin –bireyin hayatının ve mülkiyetinin korunması gayet kifayetsiz biçimde ifa edilmesinin hakiki izahıdır."

"Bir hükümetin niyetleri ne olursa olsunun iktidarda kalış süresi kesinlikten öyle uzaktır ki parti çıkarı onun ilk (temel) ilgisi olmalıdır... Bu insanlar her çeşit yerin peşinden koşabilir, her tür çıkarı bastırabilir, ve milletini geri kalan kısmının pahasına tatmin edebilir. Siyasa ve koruma –belirli sınıfların ve belirli menfaatlerin-siyasi yapının yükleri...olarak eklenir."

“Anayasal devletlerin vatandaşları devletin kamu harcamalarında ve vergi koyumunda rızalarının alınması hakkını kazanmışlardır, ama bu hak kısır kalmıştır. Bu vatandaşları temsilcileri her ülkede (Devlette) vuku bulan daimi vergi ve kamu harcamaları artışını asla kontrol etmemiştir... Ve bu süreç, milli savunmayı garanti etmekle görevlendirilen hükümetler, bireyin hayat, hürriyet ve mülkiyeti üzerinde sınırsız müsadere hakkını muhafaza ettikse, sonsuza kadar devam edecektir.”

“Bu egemen güçteki çok küçük payın (oy verme) bireysel hakları garanti etmeye yeterli olup olmadığı tartışılabilir...”

“Yöneten sınıflar kendi iktidar alanlarını sınırlandıran veya sayı bakımından çok olanları sayı bakımından az olanlara tercih etme kabiliyetini edecek bir hakkın kullanılmasını hoş karşılamayacaktır.”

“Toplum maliyeti artıracak ağır şekilde vergilendirilir, ki bu normal olarak özel girişim alanına ait olan hizmetlerin ve malların devlet tarafından kendine mal edilmesini takip eder.”

“[E]ğer toplum bireyin iyiliğini ve hayatını garanti etmeye zorlanırsa, bu işle görevlendirilen devlet (gerekli) araçlarla donatılmalıdır – efendinin kölelerinin hayatını tanzim etmesi gibi bireyin hayatı ve mülkiyeti üzerinde egemen güç... Bütün kötülüklerin devası, ilerleme sürecindeki son adım, böylelikle, köleliğin ilk ve barbar safhalarına dönüşten başka bir şey olmayacaktır.”

“Devlet kendine iç ve dış güvenlik sağlamanın doğal olarak kolektif fonksiyonlarıyla sınırlamalıdır.”

“...Devlet kendini bütün vatandaşlarının güvenliğini garanti etmekle sınırlamalıdır... BU noktada milli çıkarın diğer bütün iddialar (talepler) üzerindeki, bireysel hayat, mülkiyet ve özgürlük üzerindeki mutlak müsadere (el koyma) hakkının üstünlüğü sona erer...”

“Birey, ne kadar ısrarla kendi kendisini, varlıklarının ve hayatının efendisi olarak ilan edilirse edilsin, hâlâ (yine de) bireyin haklarına üstünlük taşıyan haklarla donanmış bir kuvvet tarafından kontrol edildi. Tek mümkün çözüm – Bu tâbi oluşu, onun bireyin egemenliği üzerindeki iddialarının önceliği ile kısıtlamak.”

Çözüm Bireysel Egemenlik

“... Egemen birey vücudunu ve mülkiyetini dilediği gibi kullanma mutlak hakkına sahiptir...”

“[Bireysel egemenlik] her insanın vücudunu ve mülkiyetini serbestçe kullanma ve kendi kendini idare hakkıdır.”

“Bir doğal sevkitaabî bu insanlara ifsa(ilham) eder ki, insani varlıkları, sahiplenip istedikleri toprak, emeğin meyvaları onların mülkiyetleridir ve, kendileri hariç, hiç kimse bu mülkiyete dokunma veya onun üzerinde tasarrufta bulunma hakkına sahip değildir.”

“Bireyin menfaati (interest) nedir? İnsani varlığının ve mülkiyetinin mutlak sahibi olmak ve onları dilediği gibi tasarruf etme (kullanma) gücünü muhafaza etmek... Bir kelimeyle “biraysel egemenliğe” kelimenin tam anlamıyla sahip olmak. Mamafih, birey tecrit edilmiş hâlde yaşayan bir varlık değildir. Diğer insanlarla daimî bir temas ve ilişki içindedir. Mülkiyeti ve özgürlüğü diğer insanların mülkiyeti ve özgürlüğüyle sınırlıdır. Her bireysel egemenlik, kendisini sınırları içinde işleyeceği ve diğerlerinin egemenliklerini ihlâl etmeden dışına taşmayacağı sınırlara sahiptir. Bu doğal sınırlar tanınmalı ve kabul edilmelidir... bu ‘devletin’ amacıdır.”

“Egemenlik bireyin kendi varlığı ve mülkiyeti (eşyaları-goods) üzerindeki mülkiyetine ve onlar üzerinde tasarrufta bulunma özgürlüğüne dayanır... Eğer bir birey veya bir grup egemenliğini, herhangi bir ihtiyacı tatmin etmek üzere dizayn edilmiş bir organizasyon kurmak için kullanılırsa, bunu yapmaya hakları vardır...Bu üreticinin egemen hakkıdır. Mamafih, bu hak, doğal olarak her üretici her tüketici ikili kapasitesine sahip eşit derecede egemen bireylerin haklarıyla sınırlıdır.”

“Birey ancak, tam bir özgürlük rejiminde bütünüyle egemen olabilir. Her tekel, her imtiyaz onun egemenliğine saldırıdır.”

“İlerleme bireysel kendi kendini yönetmenin alanını genişletecek tedbirlerle daha iyi güvence altına alınabilir...”

“Bireysel egemenlik... geleceğin toplumunun siyasi sisteminin temeli olacaktır... O (egemenlik) bireyin kendine ait olacaktır...artık bir tebaa değil kendi kişiliğinin egemeni ve münasip efendisi...Kendi fiziki, zihni ve ahlaki ihtiyaçlarına cevap veren güçleri ve maddeleri dilediği gibi kullanacaktır.”

Özgür Bir Dünya Hayal Etmek

“Engelsiz bir özgürlük sisteminde, bu rahatsızlık sebepleri (kaynakları) endüstri ve ticari engellemeyi tedrici olarak sona erdirecektir...”

“Çoğu kötülüğün gerçek çaresi, insani çabanın her alanında özgürlükten,sınırsız ve tam özgürlükten başka bir şey değildir. “

“Birey, parçaların toplamına sahip olur, bu parçalara onun varlığını oluşturan fiziksel ve ahlaki güçler dahildir...Bu kişinin kendi kişiliği üzerindeki mülkiyetidir. Kişi kendisinin sahibidir...Bu özgürlüktür. Mülkiyet ve özgürlük egemenliğin iki parçasının iki veçhesidir.”

“İhtiyaç duyulan hiçbir şeyin üretiminde hiçbir sınırın olmayacağı bir toplum istiyoruz...bu ideal iki kelimedede ifade edilebilir: Adalet ve Bolluk.... özgürlüğün geniş, iyi-görünen yolu... ortak davamız, özgürlük davası...”

“...kollektif devlet alanı doğal sınırlarına çekildiği ve bireysel davranış tam bir özgürlük kazandığı zaman bireylerin, toplumun ve insan cinsinin kaderi üzerindeki etkisi süratle artacaktır.”

“... gerçeklerin dikkatli bir şekilde tetkiki, diğer ekonomik problemlerde yaptığı gibi... devlet probleminde gittikçe daha fazla özgürlüğün lehine bir hava yaratacaktır... bu reform gerçekleştirildikten ve ekonomik dünyayı yöneten doğal kanunlarının serbestçe işleminin önündeki bütün sunî engeller yok olduktan sonra, toplumun değişik üyelerinin durumu olabileceğin en iyisi olacaktır.”

“...Toplumun Barış ve Özgürlük durumundaki müstakbel organizasyonu...Üretim isteği gibi organize olmakta serbest olarak,yalnızca bireysel özgürlük ve mülkiyeti korumak için gerekli taleplerle mesul olacak ve yolda hiçbir engel kalmayacak.”

“...Özgürlüğe-veya, tam olarak eşit bir ifade kullanırsak, serbest rekabete- atfedilen hastalıklar, özgürlükten türemez, monopolden ve kısıtlamadan türer. ... gerçekten özgür bir toplum –bütün sınırlamalardan, tüm bariyerlerden azâde insanlık tarihinde eşsiz bir toplum- bugün sıkıntı çektiğimiz bütün hastalıklardan azâde olacaktır. .... böyle bir toplumun organizasyonu, ölümlü insan tarafından ulaşılabilecek en adil, en iyi ve zenginliğin üretim ve dağıtımına en yararlı organizasyon olacaktır.”

Gustave de Molinari “medeni devletin yıkıcı aleti” olarak adlandırdığı şeyi Fransız Devrimi örneğinden öğrenmişti: “Safça girişilmiş, eski rejimin yeni bir yönetici sınıfın faydası için yeniden yapılandırılmasında ve keskinleştirilmesinde ve külfetin ve kulluğun koyulaşmasında son bulacak şekilde, insanlığın yararı için bir özgürlük ve rafah rejimi kurma teşebbüsü.” Bu, onun, hayatı boyunca, zorlamayla, elele giden tahribe karşı çıkışına ve “garantiye alınmış bir özgürlük çağında, barış içinde Yarının Toplumunu”nu aramasına (beklemesine) yol açtı (ilham verdi).

Molinari, devletlerin vatandaşlarının haklarını istismar etmesi, radikal olarak görülmüş olmaması gereken fakat, öyle görülen bir doğal haklar itirazı geliştirdi – “hiç kimse düşünmedi ki devlete uygulanan kurumlar diğerlerine uygulanan kurumların aynıdır”. O bunu yaptı, çünkü, gördü ki, “ Her yerde, insanlar, devletsiz yaşamak yerine en aşırı fedakarlıklara razı olmaktadır ve böyle yapmakla farkında olmaksızın alternatifleri yanlış değerlendirmektedir. Molinari anladı ki, alternatifler özgürlüğün geniş bir şekilde yayılmasını ve ona refakat eden insani potansiyel ruh patlamasını kapsadı. Bu, başka çağlar gibi çağımızdan ilham alması gereken bir şeydir.

Çeviren: Atilla Yayla

Liberal Düşünce